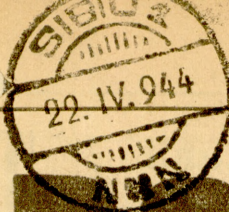

Cluj-Sibiu

FOAIA POPORULUI

AI VECHIE FOAIE POPORALĂ, INFIINȚATĂ ÎN ANUL 1892

Appare în fiecare Duminică
sub direcția unui comitet

Organ al Asociațiunii „Astra”

Redacția și Administrația:
SIBIU, Str. Șaguna 6. Telefon 83/A

Redactor responsabil: **Nic. Nicoară-Dobârceanu**

Taxa poștală plătită în numerar, conform aprobării Nr. 96.646/1943

Vremuri de bejenie

Cât de mult e așezat pământul românesc „în
căle răutăților” poate vedea azi toată lumea, și nă-
stăuim că, de data aceasta, se vor deschide ochi
cărora cari trăesc departe de drumul furtunilor și
vor convinge că istoria neamului nostru este o
istorie de mucenici.

În veacurile trecute moșia românească n'a tre-
sut sute de ani să nu fie cutropită fie de năvălitori
cărora săreau asupra noastră, fie de războaiele unor
țări vecini pe teritoriul românesc. Dar pe atunci
șirurile umblau greu dela o țară la alta, mai ales dela
marginile a pământului la alta. Atunci românii lup-
tau, mureau sau biruiau, fără să-i știe nimeni. Atunci
șirurile și orașele noastre rămăneau jefuite și pârjo-
rite, fără să le știe nimenia afară de noi și suferința
noastră. Se încresta pe răbojul vremii cronicarul ro-
mân dela care ne-au rămas și vorbele că țara noas-
tră e în „calea răutăților”, că nu-i omul stăpânul
vremurilor ci „bietul om sub vreme”. Din vremurile
de bejenie neștiute de nimeni, ne a rămas și amara
înțelepciune a vieții: „Să nu dea Dumnezeu omului
ceai poate răbda”.

De patru ani trecuți însă ochii lumii. — cu voia
noastră fără voia ei — au rămas așezată asupra țării și po-
porului român. Mijloacele de a cunoaște ce s'a în-
tâmplat la noi din lunie 1940, au fost și sunt nenu-
merate. Ce se întâmplă pe pământul nostru acum,
este un ceas e cunoscut până la marginile lumii.

Iar ce s'a petrecut la noi de acuși patru ani
au fost lucruri așa de crâncene și nemai pomenite
pentru alții, încât omenirea a trebuit să le încresteze
și să se oprească asupra lor cel puțin ca asupra
unor știri de senzație. Și lumea tihnită cereia îi
merge bine, totdeauna e lăcomă după senzațional,
pentru că să-și mai petreacă și să-i treacă mai ușor
timpul. Telegramele, radio, fotografiile au luat peste
țări și țări cumplita înfățișare a vremilor de bejenie
ce au bătut din nou din aripele nenorocirii peste
pământul românesc.

Așa că lumea mare nu mai poate avea des-
tinovățirea că nu a știut și nu știe ce însemnează
mucenicia României și-a poporului român. Și, drept
măsură, nu mai poate avea neobrăzarea să ne ju-
dece greșit, cum deatâtea ori ne-a judecat până acum.

Căci ce a văzut și ce vede omenirea că s'a
petrecut și se petrece de patru ani pe pământul ro-
mânesc dintre șesurile Tisei și Nistru, pământ „așe-
zat în calea răutăților” în aceste vremuri nouă de
vremuri bejenie?

Am văzut, mai întâi, desmembrându-ni-se țara
de războiu, la porunca celor mai mari, celor mai
puternici. Ni se tăia din trupul țării abea unite de
cincizeci de ani, după ce unirea a fost consfințită de
toată lumea, și România mare era o realitate poli-
tică, un Stat intrat în tratatele de pace și în dreptu-
le ce stăpânesc între popoare.

Am fost ciunșiți la răsărit prin năvala, cu su-
nău coaste; la miazăzi „cu bună învoială”, adică
sub presiunea acelor țări mari, — și în toate trei
partile sub cuvântul să se încunjure războiul din
celele părți ale Europei. Adică să se păstreze pacea
pe pielea României, ca și cum noi am fi fost cauza
pentru care a început noul războiu!

Folosele cooperăției în alte țări

Țările în cari e mai bine organizată cooperația
agricolă, și unde e mai veche sunt: Danemarca, Fin-
landa, Țările Baltice (Letonia, Estonia, Lituania) Bul-
garia și Cehoslovacia. Lăptăriile cooperative din Fin-
landa produc anual cam 21 milioane kgr. unt, din
totalul de 22 milioane trei sute mii care se produce
în toată țara. Deci peste 90% din exportul de unt
finlandez îl fac lăptăriile cooperative cari numără
75.000 membri la o populație de 3 milioane și ju-
mătate.

Cât de adânc a intrat ideea cooperativelor agri-
cole în conștiința finlandezilor se vede și din ce
scrie cel mai bun economist din țările nordice, ale
cărui cuvinte le dăm după o lucrare românească
asupra cooperativelor agricole. Iată ce scrie acest
cunoscător:

„Ideea cooperativă a ajuns în Finlanda o idee
națională, în cel mai adevărat înțeles al cuvântului.
Ea întărește sentimentul de solidaritate națională.
Ea înalță poporul finlandez la un nivel moral, eco-
nomic și cultural mai ridicat (dând oamenilor bună-
stare economică). Ea înlesnește ca toți să-și dea

sprijinul la ridicarea economică și culturală a țării
Micii agricultori și aproape întreaga populație mai
săracă este grupată în cooperative. În Finlanda s'a
ajuns la convingerea că o țărănime puternică și
mulțumită nici nu se poate închipui fără gruparea
ei în cooperative”.

Iar conducătorii Finlandei mărturisesc ei înșiși
cuvântul mare al Cooperăției, spunând între altele:
Cel care se gândește la situația economică și cultu-
rală a țărănimii înainte de a începe viața coopera-
tivă, își poate aminti că în aceea vreme agricultorul
era în mare măsură încetățuit de mijlocitori și că-
mătăari cari îi răpeau milioane din câștigul muncii
lui. Astăzi negustorul mijlocitor nu mai joacă nici
un rol. (Nimeni nu mai vinde, cumpără sau se îm-
prumută dela el). Vânzarea produselor agricole e fă-
cută în măsură tot mai mare de către cooperativele
țărănești, iar cumpărarea celor necesare se face tot
dela cooperative, chiar și uneltele economice. Coop-
erativele stau la îndemâna țărănilor și cu capitalul
de care au nevoie, nemai fiind siliți să se împru-
mure la negustorii cămătăari sau la samsari.

Cooperativele din Finlanda având 75.000 mem-
bri, și luând în seamă că toți aceștia sunt capi de
familii, urmează că poporul finlandez e organizat
aproape tot în cooperative. Pentru că dacă am lua
numai patru membri de familie, ar da aproape trei
milioane de inși interesați în viața cooperativă, iar
toată populația Finlandei e de trei milioane și ju-
mătate.

Așa putem înțelege mai bine pentru ce popo-
rul finlandez, locuind într-o țară săracă și friguroasă,
a ajuns unul dintre popoarele cele mai culte și mai
bine chivernisite din Europa: Tot câștigul economiei
lui rămâne în familie, în mâna poporului. Nimeni
nu mai poate trăi acolo numai din comercializarea
muncii altora, cumpărând și vânzând, făcând pe ne-
gustorul intermediari, pe samsari. Iar plugarii având
o bună situație materială, au gust și de carte, și de
cultură, fiindcă au cu ce să-și dea copiii la școală,
sau să-și cumpere cărți și ziare.

Ceeace se spune despre Finlanda nu s'au vorbe
de laudă, ci o realitate, un adevăr la care s'a ajuns
prin cooperațiunile agricole. De aceea s'a putut ca
un popor așa de mic, dar conștient prin cultură de
drepturile lui, a cutezat să se măsoare singur cu
Rusia, iar acum să respingă propunerile de pace ale
Rusiei, propuneri cari i-ar fi răpit libertatea și inde-
pendența țării.

Clipa luminoasă

Prin munți cotește o cărare
Ce se coboară până 'n văi...
Ardealul tot sclipește 'n soare
Jos în adâncile hobăi.

Un moș bătrân, proptit în bătă,
Pe vârful culmii s'a oprit;
Privirea lui nehotărâtă
Juca pe 'ntinsul strălucit.

Părea că toate se alină
Și prin aprinsul tiv de zări,
O mândră zeghe de lumină
S'a stins pe trupul bielei țări.

Privind sfințitul cald de soare
Rămase moșu 'ncremenit...
Porni în urmă să coboare
Și noaptea văii l-a 'nghițit.

(Din Transilvania în poezia Românească)

V. VOICULESCU

Lumea a văzut uimită cum suntem despărțiți.
Încă din vara anului 1940 fotografiile luate de stră-
ini au umplut revistele ilustrate din cele patru părți
ale lumii cu „români bejenari”, cu români cari tre-
buiău să-și părăsească vetrele lor, propria lor țară.

Dar multele, marile și luminatele neamuri ale
lumii, au putut vedea că *îmbucătățirea României nu
a oprit războiul*, și că altele, în România mare, fi-
ința ei, ar fi fost cauza de război între cei mari.

Apoi, popoarele lumii, au văzut apărarea noas-
tră în răsărit, căci tot războiul în care am trebuit să
intrăm, pentru noi a fost nu război de apărare; cel
puțin la graniță să fie primejdia departe.

Dar nici aceasta n'a atârnat de noi, ci de răz-
boiul celor mari și puternici, și acum însuși suflul

lui, — pentru oprirea căruia ni s'a jertfit integritatea
țării, — bate pe pământul României.

Și alte, tot alte valuri de bejenari pot fi foto-
grafiați să-i cunoască lumea străină, să vadă cum e
așezată România în calea răutăților... Cine știe po-
ate i-ar fi fotografiat înainte de a arunca bombele
asupra lor, fotografii din bombardierele americane
cari au trimis din senin distrugere și moarte asupra
orașelor României.

.. Și după tot ce văd și știu, să vedem pe ma-
rile popoare ale lumii cum ne vor mai aduce vre o
vină nouă, poporului de mucenici din poarta Euro-
pei. Și am vrea să trăim să vedem care va fi po-
porul care la pace ar cuteza să ne mai și osândească.

Ion Agârbiceanu

Calendarul săptămânii

Luna Aprilie

Dum. Tom. după Pent. și sărbăt.	VREMEA (După calendarul pe 140 de ani)
Luni 24 M. Sava Strat.	1 noaptea senin și ger, 2—5 bine, 6 nor și frig, 7—8 bine, 9—11 ploaie, 12—15, bine, 16 ploaie și frig, 17—26 bine, 27—29 ploaie și vânt rece, 30 viscol.
Marți 25 Ap. Marcu	
Mierc. 26 M. Vasile	
Joi 27 M. Simeon	
Vineri 28 Ap. Iason	
Sâmb. 29 Cei 7 Mart. Chis.	
Dum. 30 Ap. Iacob Zeu.	

Dum. Mironosițelor. După Pen.

GLUME

Și asta-i drept

Doi săteni se uită într-o fereastră la o librărie și vede un chip zugrăvit foarte bine pe o pânză.

— „Mândră femeie, zise unul. Numai cât nu grăește“.

— „Apoi tocmai de-asta i mândră, răspunse celalalt, care avea o mulțime foarte rea de gură.“

SFATURI FOLOSITOARE

Usturoiul face bine la mațe. Dacă aveți dureri de pânze (mațe), tocați mărunț usturoiul și înghițiți-l pe stomacul gol câteva zile în șir. Face foarte bine.

Cum să ne potolim durerile de dinți. Dacă vi se întâmplă să vă apuce vre-o durere de măsele și nu aveți doctorul la îndemână, iați ce vă sfătuim să faceți: Fierbeți, într-o jumătate de kilogram de vin, un pumn de iederă agățătoare, cam vre-o zece minute. Adăogați un vârf de cuțit de sare de bucătărie. Apoi, amestecați bine și păstrați amestecul într-o sticlă bine înfundată.

Când vă apucă durerile, luați o gură de amestec și țineți amestecul câțiva timp pe dintele bolnav.

Ciudățeni

Câtă apă beau mugurii. Primăvara când mugurii cresc, un hectar de pădure sugă din pământ 30.000 de litri apă pe zi.

Berzelor li-e frică de... apă! Ați crede că berzelor — cari nu fac altceva decât să se preumbe prin mlaștini și bălți — li e teamă de... apă?

Cu toate acestea, se pare că puțin adevăr este și aici. Într-adevăr, învățații și-au dat seama că aceste păsări călătoare, când se întorc din Africa în Europa mai curând urmează drumul Arabiei și Palestinei, adică drumul pe uscat decât drumul pe deasupra Mării Mediterane, cu toate că drumul acesta din urmă, peste apă, este cu mult mai scurt.

Gâsca, semnul fericirii. În China gâsca este cinstită de către oameni, ea fiind socotită ca o vietate aducătoare de fericire. Acolo, când se iau doi tineri, darul de logodnă sau de nuntă cel mai nimerit este o pereche de găște...

inimă și cu gândul ridicat din toate puterile noastre la Dumnezeu, e bună și din această cauză că noi oamenii suntem ființe slabe și cu greu și rare ori ne putem concentra tot gândul vreme mai îndelungată numai la Dumnezeu, odată ni se împrăștie în toate părțile și fugă cine știe unde, și atunci zadarnic mai mișcăm din buze și spunem vorbe goale.

Domnul Isus nu urgisește deci rugăciunile lungi sau multe, căci El ne-a poruncit că „neîncetat să ne rugăm“, ci ne atrage numai atențiunea că nu vorbele multe fac rugăciunea rugăciune și bine primită, tot gândul și inima cu care o spunem. Toți sfinții s'au rugat mult. Dar s'au rugat și bine. Și știm că sunt călugări și călugărițe cari petrec parțea cea mai mare din vremea lor rugându-se, și nu-i oșă dește nimeni, ci sunt spre lauda Domnului.

Iată, ca introducere la tâlcul Rugăciunii Domnului, ce am crezut de lipsă să spunem despre rugăciune.

Pr. I.

DIN SFATURILE DOCTORULUI IOSI

Scarlatina (Spurecat mare, coriu și ză, coriu cu pete, coracă

Dintre toate boalele molipsitoare despre care s-a auzit vorbindu-se mai mult, cu deosebire, în ultimul timp, de când în capitala țării, în orașele mari, ba chiar și în multe din satele noastre, ea s-a răspândit în număr mare, dând naștere la adevărate epidemii. Scarlatina este poate cea mai primejdioasă dintre boalele molipsitoare, din cauza iuștelii cu care ea se răspândește și prin numărul mare de jefte omenești care le cere.

Într-adevăr se știe că spre pildă, de difterie, tîfus exantematic și febră tifoidă la un număr de oameni, câți mor de o singură boală care este scarlatina. Astfel în România în anul 1910 au murit de primele 4 boli laolaltă 2.344 de suferințoși pînăcînd numai de scarlatina au murit în același an 3.377 de oameni.

Este bine deci dacă cunoaștem aceași boală ca dușman primejdios mai ales al copiilor, pentru că mai astfel vom înțelege pe deplin și vom urma măsurile de apărare cari se iau în contra ei.

Microbul, germenul nevăzut care pricinuește scarlatina, nu a putut fi descoperit încă de doctori. Doar atât că boala este foarte molipsitoare, se ia de la omul bolnav la cel sănătos, mai ales prin saliva (saliva) din gură, prin strănutare și prin materia (materia) coasă din nas, etc. Ea poate fi dusă de la omul bolnav la cel sănătos și prin mijlocirea cuișor, care se nu se molipsește, decât că servește de mijloc de răspîndire, între cel bolnav și cel sănătos.

A ști acest lucru este de mare însemnătate pentru că adeseori ni se pune întrebarea, cum de s-a înmănat cineva, care nici nu a văzut bolnav de scarlatina, necum să mai fi venit și în atingere cu el. Acest lucru este cu puțință tocmai prin mijlocirea celor așa zeci cari se numesc purtători de germeni și de boală în caz de boală trebuie să ne ferim nu numai de bolnav, ci și de aceia, cari îngrijindu-i stau în nemijloc în atingere cu el.

Scarlatina se poate ivi la orice vîrstă. Copiii sunt tot mai mici cari se găsesc încă la sânul mamei și o capătă rar de tot. Dela vîrsta de 2—10 ani boala se ia la bătrînețe ea se ivește iarăși tot mai rar din cauza că cei mai mulți au avut odată boala în copilărie și au rămas cu o putere mare de apărare (imunitate) în contra ei.

Timpul care trece dela ziua molipsirii și dela ivirea celor dintâi semne de boală (perioada de incubație) este cam de 6 zile.

Boala se ivește deodată, pe neașteptate, cu febră fierbîntă și dureri în gât și adeseori prin vărsături. Bolnavul începe să simte rău de tot, îi pierd oicelă voință totopit în pat, fața îi este îmbujorată și se plînge sete mare. Limba la început îi este încărcată, numai marginile sunt tari roșii, iar dacă boala e în căm o privire în gât, ne minunăm de roșeața care vedem întinzându-se pînă pe cerul gurii.

Starea aceasta ține 2—3 zile când deodată se schimbă și servăm pe pielea bolnavului, mai întâi pe pielea pe foale, iar mai în urmă pe întreg trupul și pe o mulțime de peți mici roșii, care dau pielii o năseașă care a racului opărit.

Petele acestea roșii (exantem) ies pe tot corpul în decurs de 1—3 zile, în care timp bolnavul se simte și mai rău ca înainte, limba îi este uscată și roșie de smeură, durerea și usturimea din gât este și mai mare, la fierbințeala se ridică adeseori peste 40 grade.

După 3—4 zile, petele încep a-și pierde colorația roșie, ele se palidesc tot mai mult, pînă ce în locul lor nu mai rămîne decît niște dungii alburii. După ce s'au ascunderea petelor, scade treptat-treptat și febră. Bolnavul se înviorază, privește în jurul său, de mâncare, de obicei bea apă multă și doarme mai liniștit. Pielea începe însă să se jupoaie de pe sine, uneori în bucăți mai mici ca țărăța, alteleori ales de pe mâni și picioare, în bucăți mai mari, această cojire (descamare) ține cam 4—5 săptămîni la copiii cari sunt scâlțați regulat în acest timp se isprăvește mai iute, la cei nespălțați și lașți murdări poate ține chiar 2—3 luni.

Dr. I.

(Continuare în Nr. viitor).

Pe urmele
Domnului

Rugăciunea Domnului

In cursul unui an, dela Paștile anului 1943 pînă la Prăznicul Învierii din anul acesta, mergînd săptămîna la săptămîna de săptămîna și pe urmele Domnului, am tălcut pe scurt și am scos învățături creștinești din s. Evanghelii ale Luminicilor și ale unor praznice.

Socotim acum folositor să începem tălcuirea Rugăciunii Domnului. Tatăl Nostru, rugăciune pe care oricare creștin o știe și o rostește zilnic, dar asupra înțelesului căreia ne oprim mai rar.

Este întâia și cea mai de frunte rugăciune creștinească. Este cea mai desăvârșită, cea mai plină de înțeles cea mai folositoare, și cea mai ascultată de Tatăl cel ceresc. Și nici nu poate fi altfel când ne-a învățat cuvintele ei însuși Fiul Său, Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos.

El ne-a învățat, mai întâi, cum să fie rugăciunea noastră, peste tot, orice rugăciune. să semene nici cu a cărturarilor și fariseilor, nici cu a păgânilor. Căci fariseii se rugau cu glas tare în sinagogi și adunări, pentru ca să-i audă oamenii și să-i vadă cât sunt ei de evlavioși. Nu se rugau cu sinceritate, proslăvind pe Dumnezeu, ci se laudau pe ei și rugăciunea lor era încheată din vorbe mari și răsunătoare. Iar păgânii credeau că lungimea rugăciunilor e bine primită de zeii lor.

În predica numită „de pe Munte“, s. Matei c. c. Mântuitorul ne învață limpede: „Iară tu când te rogi într-o casă ta și încuind ușa ta, te roagă întru ascuns; și Tatăl tău care vede în ascuns, da-ți-va fie ca erlare“.

Ceeace însemnează că creștinul nu se poate ruga în biserică, sau în familie, mai mulți laolaltă. Ci spune așa Domnul pentru a arăta că rugăciunea trebuie spusă din inimă, cu sinceritate și cu gândul numai la Dumnezeu, nu la oameni și în asemănare cu rugăciunea goală a fariseilor, căci spune mai înainte: „Și când te rogi nu fi ca țărănicu, căci le place să se roage stînd în adunări (nu numai în biserică) și pe la colțurile ulițelor să se arate oamenilor“. Când omul e numai singur cu Dumnezeu nu mai este ispitit la deșertăciune, la fală sau la mândrie ca și atunci când îl văd și alții rugându-se, ci se gîndește mai ușor numai la Dumnezeu. Și sîmburele rugăciunii chiar acesta este: înălțarea gândului la Dumnezeu, din toată inima și mintea și din toate puterile.

De aceea puterea și prețul rugăciunii nici nu ține în lungimea ei, ci în sinceritatea și căldura cu care suscină sufletul omului spre Dumnezeu. Căci, zice Mântuitorul: „Iară când vă rugați nu grațiți mult ca păgânii, căci le pare că pentru multă vorbă lor vor fi ascultați“. Deci să nu vă asemănați lor, căci știe Tatăl nostru cele ce vă tihnesc vouă mai înainte de ce cereți voi dela Domnul“.

Cuvintele Domnului nu însemnează că cine știe mai multe rugăciuni și are vreme, nu ar trebui să le zică pe toate, ci numai că rugăciunea bună poate fi scurtă. Dar această rugăciune bună, scurtă sau lungă după cum ne sunt împrejurările, trebuie să o spunem zilnic. Mântuitorul zice: „Neîncetat să vă rugați“. Și „privegheați și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită“. Din cuvintele Domnului trebuie să înțelegem că nici un creștin nu se poate desvinovăți că și-a uitat să se roage într-o zi pentru că rugăciunea e bină, ori cât de scurtă, e bine primită de Dumnezeu, așa că două-trei minute cine nu poate jerli să-și spună, de pildă „Tatăl nostru!“ Dar iarăși dacă și-ar spune zilnic creștinii toate rugăciunile câte le știe, dar numai de datorie și gândul îi fugă într-altă parte, n'a tăcut ispravă. Rugăciunea scurtă, spusă însă din

AGRICULTURA - ECONOMIE - GOSPODARIE

Plantă prețioasă: Mazărea

Fiecare plugar cunoaște fasolea, mazărea, trifoiul, lucerna și borceașul. Sunt un neam de plante folositoare. Fasolea e neîntrecută ca hrană pentru oameni, iar trifoiul, lucerna și borceașul sunt foarte minunate pentru vite. De cât toate însă mai mare este mazărea.

Această plantă aduce în casa gospodarului: hrană bună pentru toată familia, nutreț pentru vite, foarte căutată și bine plătită și îngrășământ pentru pământ. De aceea fiecare plugar trebuie să o aibă în bucuroasă în pământul pe care îl are.

Mazărea se seamănă primăvara, încă în musonul pământului. Pământul trebuie să fie arat încă din toamnă. Crește repede și formează tufe mari, ce acoperă bine fața pământului, așa că nu lasă să se răcească nici o buruienă. Din cauza aceasta nici nu trebuie multă îngrijire.

Până la coacere nu e bine să umblăm prin ea, căci numai o călcăm și o încurcăm.

Dacă ne trebuie păstăi verzi din cari să prețuim mâncări bune și plăcute, ori să le vindem și să câștigăm bani frumoși, e bine ca aceste să le avem numai dintr'un capăt al pământului semănat. După ce s'a copleșit, se culege, grijind ca rădăcinile să rămână în pământ.

Mazărea coaptă ne dă boabe și paie. Boabele sunt bune atât pentru hrana oamenilor, cât și pentru a animalelor, iar paiele sunt un îngrășământ minunat pentru vite și mai ales pentru oi.

Boabele de mazăre se dau vitelor mai uruite și rădăcinile. Mai ales animalele tinere mănâncă și se desvoltă foarte bine.

Când se începe hrănirea animalelor cu mazăre, trebuie să li se dea puțin și apoi tot la două zile se dea porția până când se ajunge la greutatea, ce trebuie să aibă zilnic la un animal. Această greutate trebuie să fie într'o formă pentru toate animalele. Unui animal se poate da a treizecea parte din porția zilnică de mâncare, unui vițel și unui purcel i se poate da jumătate din porția zilnică de mâncare.

Unui cal de muncă i se poate da 1,5—2 kgr. de mazăre, unei vaci cu lapte 1—1,5 kgr. pe zi, oilor cu lapte 1 sfert de kgr. pe zi, iar scroafelor cu purcei 1 sfert de kgr. pe zi.

Înainte de fătare, nu se dă mazăre nici unui animal, căci poate lepăda.

Mazărea rodește din belșug. De pe un hectar, semănat cu mazăre se pot culege 1500—2000 kgr boabe și cam tot atâtea kilograme paie.

Ce ne prisosește, putem vinde.

Dar mazărea aduce mult folos și pământului. Ca toate păstăioasele și mazărea are acel dar minunat, de a aduna prisosul de hrană în niște pungulițe de pe rădăcini, cari pungulițe rămânând cu rădăcinile în pământ, îi dau acestuia bunătate, bogăție și rodnicie. Il îngrașă și acest îngrășământ prinde tare bine semănturilor ce vor veni după ea. Mai cu seamă grâul semănat după mazăre crește și se desvoltă și rodește foarte bine.

Socotind deci ce folos mare poate da mazărea, fiecare plugar să-și câștige semință de mazăre și să semene într'o parte din pământul ce are. Nu-i va părea rău, căci va avea de toate: hrană pentru căseni, nutreț pentru animale și îngrășământ pentru pământ.

I. P.-C.

Cultura cepei direct din sămânță

Această metodă de cultură ieftinește și grăbește producția cepei, întrucât nu se mai pierde un an cu producerea arpagicului. În acest scop se întrebuintează varietățile: Cioclană (de Moldova), uriașă de Zittau, și Giunurgina.

Pentru producerea cepei din sămânță se aleg locurile cele mai bune, bine îngrășate în anul trecut, curățate de buruieni și arate de cu toamnă. Dacă pământul se lucrează în primăvară, trebuie bine mărunțit cu cazmaua, sau cu grapa.

Se seamănă imediat ce se svântă pământul după topirea zăpezii, dând 10—12 kgr. sămânță la hectar. Semănatul se poate face prin împrăștiere sau în rânduri depărtate la 20 cm. După semănat, cu ajutorul unei greble sau a unei grape de mărăcină, semințele se acoperă cu un strat de 1—2 cm. de pământ. După grăpat, locul se tăvăluște ușor sau se bătătorește cu o scândură.

După ce răsare ceapa, se plivește de câte ori este nevoie. Odată cu plivitul se face și răritul cepei. La ultimul rărit, distanța dintre plante se lasă de 8—10 cm. Dacă e nevoie nu s'fică să dea și 1—2 prașile cu săpăliga pentru fărâmișarea scoarței ce se formează după ploii și pentru afânarea pământului. Recoltarea și păstrarea cepei direct producă-

toare în sămânță se face la fel ca și a cepei cultivate din arpagic.

Dacă sămănatul se face de timpuriu, în pământ jilav și în bune condițiuni, iar în timpul verii culturile se plivesc și se prășesc de câte ori e nevoie, chiar și în anii secetoși, se obțin recolte de 10.000—15.000 kgr. la hectar.

Este de preferat ca această cultură să se facă în regiunile cu ploii multe.

Sărămurați semințele

Mălura și tăciunile la cereale produce în fiecare an pagube mari, pe care nu numai agricultorii dar și economia generală a țării le suportă greu, prin această dișmuire a recoltei.

Cheltuielile cu transportul seminței care se ridică la cel mult 200 lei la ha., sunt mult prea mici față de plusul ce-l avem la recoltă atât cantitativ cât și calitativ.

Grâul natural prin condițiunile impuse prin Decizia Ministerială Nr. 1544/944 este greu de comercializat, iar tratamentul semințelor de grâu și seacă contra mălurei și a semințelor de orez și ovăz contra tăciunelui îmbrăcat este obligatoriu și sancționat prin Decizia Ministerială nr. 50843/944 în baza Legii de organizarea și încurajarea agriculturii și a Legii de mobilizare agricolă.

Agricultorii trebuie să se ferească de numeroasele credințe greșite care există, de a trata grâul de sămânță cu sare, cu lapte de var, cu amestec de sare cu var sau cu cenușe.

Aceste tratamente nu au nici o valoare, iar în plus irosesc în zadar timpul cu aplicarea lor.

Sărămurarea seminței va fi făcută numai cu produse autorizate de Ministerul Agriculturii și Domeniilor, iar aceste produse au fost trimise de către Minister în cantități îndestulătoare Camerelor de agricultură, de unde agricultorii le pot cumpăra.

În cazul când semințele provin din lanuri mult mălurate, se va face tratamentul cu saramuri umede ca: Abavit, Germisan, Geretan, Fusariol sau formol.

Tratamentele cu prafuri se aplică și contra tăciunelui îmbrăcat al orzului și ovăzului, a mușcăiului de zăpadă și al sfâșierii frunzelor de orz.

FOIȘOARĂ

Bădișu lui Andreiu

Am văzut din frați cu tatăl meu. În lipsa părinților socoteam printre rudeniile cele mai apropiate, și apelam pentru diferite servicii. Și cele mai bune servicii mi le făcea cu „Șargu”, calul mare și răpădător, cu care mă aducea la oraș și la oi. Orice căteori aveam lipsă. Niciodată nu mi se făcea nimic. Era om bun, împreună cu „tătăișă” singura familie din satul întreg în care nu se făcea ceartă între părinți și copii! Numai așa se putea spune, căci trăiau împreună, un tecioc căsătorit cu o fată văduvă cu 4 fete, mănâcând din aceeași masă și la aceeași masă sub ochii lor de părinți și împăciuitori.

Bădișu Andreiu, din tinerețele lui, de când era copil, iubea biserica și cântările ei, pe care învățat delă cantorii mai bătrâni, ca să poată cânta și la strană, pe Dumnezeu până în ceasul morții. În serile lungi de iarnă, aduna în jurul său, în casa lui, pe cei dornici de-a cunoaște Sf. Scriptură

și le citea cu ochelarii pe vârful nasului. Apoi din casa lui nu lipseau nici celelalte cărți bisericești, din care cânta troparele și diferite pesne, pentru a învăța și pe alții să-i ajute la strană.

Mi-aduc aminte de serile din vacanța Paștilor, când alături de bădișu Onuțului și Octavian feciorul bădișului Andreiu și alții, cântam și eu ca să pot cânta la strană în locul tatălui meu, mort în pustiurile Rusiei în războiul mondial.

Repetam un cântec de nenumărate ori, până ne „intra în cap”. Mult se chinuia bietu bădișu Andreiu să ne învețe literele „bătrânești”, (chirilice) fără să observ pe fața lui o dungă de enervare. Avea ceva în felul lui de-a fi, de a te atrage și parecă te obliga să înveți să nu rămâi mai pe jos decât alții, cari nu erau din neamul nostru.

În Dumineci și sârbători, înconjurat de o mulțime de cântăreli tineri, dirija ordinea în care să cântăm, din strana dreaptă.

De multeori doream să cântăm numai noi și cât mai mult, cântând să-l lăsăm pe el la o parte. Dar nu puteam, căci cu nici un chip nu se lăsa.

„Imi crește inima când vă aud cântând pe toți și nu pot să nu cânt și eu” ne spunea el când îl rugam să ne lase numai pe noi. Mai târziu l-am înțeles!

Simțea bucuria în suflet, că delă el Bădișu lui Andreiu, om simplu și cuviincios, am învățat să lă-

udăm pe Dumnezeu prin cântările bisericii noastre drept măritoare, în strana unde el zeci de ani a cântat cu atâta duh și putere, încât absolut toate troparele și pesnele le știa pe dinafară.

Când era gerul mare, își aducea cărămizi calde la picioare și îmbrăcat în cojocică și „brobon” făcea vecernicia și utrenia singur, dacă lipsea cumva preotul.

În războiul mondial în lipsa preotului ridicat și dus în lagăr de către Unguri, în jurul lui se aduna lumea la biserică să asculte slujba și „Cazania” citită de el. La înmormântări făcea slujba iarăș singur și în loc de predică, alcătuia câte un „vers” de plângea lumea cu hohot.

Mă gândesc uneori că asemenea oameni, fără să-și dea seama de opera ce o fac, dintr'un îndemn intern de mare valoare, în cercul lor mic, întăresc în sufletul unei generații respectul și frica de Dumnezeu!

Iată de ce n'am să-l uit pe bădișu Andreiu om simplu și cuviincios, pentru că el a cimentat în mine ceea ce „Lița” sora tatii a sădit adânc în sufletul meu: respectul și frica de Dumnezeu.

Icoana lui, e icoana tuturor celor ce s'au stâns din viață, fără frică de moarte, cu ochii spre cer lăudând pe Dumnezeu.

Pr. Aurel Borțianu

VENIȚI SUB STEAGUL „ASTREI”

Scolile țărănești

Despărțământul Alba Iulia

La însemnările publicate într-unul din numerii trecuți, privitor la activitatea școlilor țărănești, avem de adăugat numele Cercurilor Culturale din comunele Șard, Bărăbanț, Oieșdea, Mircești și Cricău, care prin organizarea școlilor țărănești au dat o dovadă convingătoare de putere și de voință de lucru, ducând la bun sfârșit o operă dintre cele mai pline de osteneală și răspundere.

Și aci, ca și în celelalte Cercuri Culturale organizatoare, despărțământul a venit într-ajutor cu bani, material de lucru și sfaturi, date cu grai viu și prin scris. Recrutarea elevilor, constituirea corpului didactic, întocmirea amănunțită a programelor și toate celelalte mici sau mari angajamente legate, de o astfel de școală — a fost lăsată în sarcina exclusivă a vrednicilor președinți locali, pe cari ne face o deosebită mulțumire să-i amintim și cu numele: preoții Nicolae Muntean (Cricău), Vasile German (Șard), Basil Cornes (Bărăbanț), Eugen Totoian (Mircești), și Ion Coman (Oieșdea).

Domniile lor au fost cu multă râvnă ajutați de următoarele doamne și domni:

Șard: corpul didactic al școlii primare, d. director Dumitrean și d-nele Dumitrean, Vaida, Marele și Ciorogan. **Bărăbanț:** d-na Maria Simon; **Mircești:** întreg corpul didactic al școlii primare. **Oieșdea:** d-na Aneta Coman, d-na Iudifța Pădurean, d-na Doina Ardelean și d. inv. Nicolae Făgărășan; **Cricău:** întreg corpul didactic al școlii primare și d-na Muntean.

Au frecventat aceste 5 școli țărănești un număr de 52 de eleve, pe care numai din pricina mulțimii lor nu le putem da și cu numele.

Ca pretutindeni însă și fetele acestor școli au arătat aceleași frumoase însușiri, cari caracterizează neamul nostru: punctualitate la cursuri, bunăvoință și interes față de cunoștințele predate și o inteligență scripitoare, care le-a ajutat să învețe multe lucruri folositoare în timpul foarte scurt cât au durat cursurile.

Cu ocazia încheierii festive a școlilor s-au putut vedea limpede și roadele sânguinții lor, prin expozițiile de cusături, croi și felurite bucate pregătite de ele.

Programul artistic al șezătorilor de închidere a școlilor a fost un prilej de frumoasă întrecere între eleve, cari au jucat piese teatrale instructive, au executat coruri și au recitat poezii în fața unor săli arhipline și insuflete.

Cu fiecare din aceste ocazii, președinții Cercurilor Culturale și delegații Astrei — mai ales profesorii L. Muntean și Eugen Hulea — au rostit cuvântări înflăcărâte, îndemnând poporul să se grupeze cât mai strâns în jurul Astrei, din sufletul căreia fiecare român poate împrumuta cunoștințe și simțiri românești încrezătoare în viitorul neamului.

Astfel s-au încheiat cursurile școlilor țărănești din acest Despărțământ fiind mai numeroase ca oricând până acum.

Valoarea lor este excepțional de mare, dacă ținem seamă de grelele împrejurări de azi, când războiul se dă chiar pe pământul țării.

Totuși, punctul final nu a fost pus încă la acest capitol de muncă, deoarece despărțământul proiectează un mare festival comun la Alba Iulia, a tuturor celor 8 școli țărănești, împreună cu o expoziție din lucruri confecționate de eleve.

Dacă bunul Dumnezeu ne va ajuta, în Dumineca a doua sau a treia după Paști, Alba Iulia va vedea într-un mănunchiu mai bine de 100 de fete, eleve ale școlilor țărănești, care vor da un examen public în fața unui public numeros.

Oricum va fi — este sigur că munca de până acum a fost temeinică, iar școlile țărănești au făcut Astrei o propagandă cum nu ne-o putem dori mai bună.

Dovadă sunt sutele de înscrieri ca membri, pe

Indemnuri regești către femeia română

Cu prilejul Sfințelor sărbători ale Învierii Domnului, M. Sa Regina Mamă Elena, în dorința de a veni în ajutorul fraților noștri evacuați din provinciile amenințate dela răsărit a adresat femeilor române de pe întreg cuprinsul țării, un călduros apel, îndemnuându-le să dovedească în toate împrejurările virtutea milostivirii și a ospitalității noastre individuale, față de aceia în care bate același suflet.

Iată conținutul regescului îndemn:

„In toate ceasurile de aspră încercare a destinului ați știut să aduceți bunătatea creștină a sufletului vostru în sprijinul neamului.

Părinții, soții și fiii voștri s'au alăturat faptelor samarițene ori de câte ori ne-a cerut-o aproapele.

Frații noștri refugiați și evacuați așteaptă înțelegerea și ocrotirea pătimirii lor. Consiliul de Patronaj și al Operelor Sociale, Societatea Națională a Crucii Roșii, Societatea Ortodoxă a Femeilor Române, Societatea Prințipele Mircea, Asociația Amicelor tinerelor fete, Leagănul Sfânta Ecaterina, Asociația creștină a Femeilor ca și toate asociațiunile de tradiție și binefacere românească se străduiesc să sprijine și să mângâie suferințele celor ce au părăsit vetrele.

Indrumându-vă să vă uniți acțiunii românești de ocrotire a refugiaților, vă rog să consfințiți săptămâna suferinții Domnului prin dovada de înțelegere a suferinței apropielui nostru, dând cu suflet creștin sprijin, ocrotire și tot ce poate dăruia datoria voastră de români pentru refugiați.

Indemnurile Domniței noastre, Arhiducesa Ileana

De câteva zile, una din văstările familiei regale române, Arhiducesa Ileana, fica Regelui Ferdinand și a Reginei Maria, a sosit din Viena, pentru a se stabili la Brașov, împreună cu cei 6 copilași — îmbelșugată binecuvântare a cerului. Deși mamă a șase copilași, Arhiducesa și Domnița noastră Ileana și-a găsit totuși timp de a fi prezentă în marea operă de ajutorare a celor loviți de soartă.

De îndată ce a ajuns la Brașov și a luat cunoștință de năpasta evacuării fraților noștri din Basarabia și Moldova, Arhiducesa s'a înrolat ca voluntară în Soc. „Crucea Roșie”, din gara Brașov, unde personal împarte zilnic alimente evacuaților cari sunt în trecere cu trenul prin gara Brașov.

Odată cu această faptă, Arhiducesa adresează tuturor femeilor românce din țară următorul îndemn, pentru a o urma:

„Apelez personal la voi doamne, surori de caritate, sau infirmiere și vă rog să chibzuiți serios asupra zilelor nespuse de grele pe care le trăim. Războiul durează de multă vreme și nu se știe cât va mai dura. La început ați răspuns cu toate pentru a sprijini eforturile soldaților noștri și a le alina suferințele. Dar atunci n'a fost nevoie prea mare. Acum este vremea să ne arătăm dragostea de țară și putere de muncă și pricepere prin încadrarea noastră în porunca ceasului de față. Numai făcându-ne datoria noastră de femei chemate să aline suferințele și să încurajeze suferințele sufletești vom binemerita recunoștința fraților noștri loviți de greul sorții.

Ingrijitul bolnavilor este plăcut și frumos numai

care ni le anunță Cercurile Culturale ale Despărțământului.

De aceea, încrezători în ursita nației noastre și rolul Astrei, pe care încep să-l înțeleagă tot mai numeroși plugari — noi încă de pe acum ne gândim la noile școli țărănești ale anului viitor, pe care le vedem și mai numeroase și din ce în ce mai desăvârșite.

Nădăjduim cu tărie, că Dumnezeu ne va hărăzi această bucurie.

în române. În realitate însă este foarte grea reclamă răbdare deplină și suflet din sufletul mamei. Trebuie să înțelegi suferința pentru a o putea suferi.

De aceea iată ce vă rog pe voi femei române. Și rugămintea mea izvorăște dintr'o inimă simțitoare față de nevoile fraților mei. Este de marea pe care sufletul meu o face sufletului vostru. Coborâți în conștiința voastră, judecați aspru greutatea vremurilor, dar mai ales cântăriți-vă pe care il aveți în marea familie românească cum și sarcinile care apasă pe umerii voștri adevărate românce.

Societatea Națională a „Crucii Roșii” vă oferă voie de munca și sprijinul vostru. Trebuie însă că nu toate putem comanda, nu toate fi în posturile de onoare în înțelesul decorativ al cuvântului. Postul de onoare, este acela unde să-ți faci datoria. Eu știu ce înseamnă a fi onorabilă a lucra oriunde și oricând. Am făcut-o la spital și de aceea o cer și vouă. Iată pentru ce dorim acele dintre voi care își va lua angajamentul lucra în cadrul „Crucii Roșii” să-și respecte angajamentul până la sfârșit. Să fiți bune românce și să vă luați asupra voastră grija de a munci unde se va simți nevoia. Tara vă va fi recunoscătoare pentru lucrul bun pe care îl veți face. Aceasta este deci chemarea pe care v-o face Tara.

Mulțumesc autorităților pentru tot sprijinul acordat celor plecați în refugiu și Imi exprimă rața că și de aci înainte vom găsi aceeași simțire a nevoilor și durerilor.

Singurul gând pe care trebuie să-l avem în minte este că țara noastră pe care o iubim atât de mult, are nevoie de noi. Închinăm viața noastră. Să fim unul pentru toți pentru unul, într'o muncă cu adevărat românească.

Ca un adevărat comandant de oaste, Dumnezeu vă cheamă la muncă pe toate femeile neamului românesc vremea marilor hotărâri de care depinde viitorul țării noastre.

Femei românce urmați indemnurile Reginei Mame și ale Domniței noastre... ca fiind ele autorizate azi să vă comande în lucrarea operelor sociale.

Animalele vestitoare de vreme

Porumbeii, dacă vin târziu la cotețele lor, înseamnă ploaie.

Rățele și găștele când zboară de colo colo pe baltă sau pe apă curgătoare, și se dăruie în apă, e semn de ploaie sau furtună.

Cocorii de cântă la timp neobișnuit, va însemna că va fi o ploaie.

Țântarii și muștele când pișcă tare, e semn de ploaie.

Broțacelul când se aude cântând, e semn de ploaie sau furtună.

Porcul când umblă cu paie în gură, e semn de vreme rea: viscol, zăpadă.

Ciorile strânse în cârduri, toamna vestesc vreme bună.

Prima vopsitorie și curățătorie chimică românească din Sibiu

DUMITRU HANE
SIBIU, STRADA KAPP Nr. 2

(In curtea fabricii „Industria de Tricotaje”, Diucolo de Cibin. - Stația de tramvaiu Biserica greco-catolică).
Toate lucrările branșei se execută conștiincios, cu garanție și în cel mai scurt timp. Încercați spre convingere.

Posta Administrației

Strain Iuliu, avocat. Am primit Lei 500. cu care abonamentul Dvs. este achitat până la 1 Mai 1945.

Ioan Suciu. Am primit scrisoarea Dvs. Abonamentul este în regulă până la 1 Mai 1944. În scurt timp vă vom trimite calendarele pentru cei cari au reclamat și nu au primit până acum.

Sinea Simion. Am primit Lei 300 cu care abonamentul Dvs. este plătit până la 31 Dec. 1943. Așteptăm să pe anul acesta abonamentul ca să nu fim siliți a sista trimiterea foii.

Achitări de abonamente

Au binevoit a ne ușura din sarcinile materiale prin plata la timp a abonamentului, următorii:

Lei 100 Const. Borza, Lei 200 I. D. Boloșin și Văd Ana Vintilă, Lei 250 Gh. Furdui, Lei 300 Toma Bontea.

Lei 400 Mihăilă Chișbac, Ioan Farcul, Ionița Alexandru, Ioan Păsălica, Nistor Itoafa, Dr. Gh. Rusu av. Mih. Ioan I. Zahari, Verdeț Arsentie.

Lei 500, Nic Gherghel, Albu Iosif, Ion Florescu, Gorcea Ioan, notar, Șeful Stației C. Turzii, Aron Marlean, Anuța Belcu, Ghișa Gheorghe notar, Atanasie Molesenec, Napar Irimie, Victor Bucșa Brig. silv. Petru Gioran.

Lei 800, Ilie Antinie, Giuca Iosif, Ioan Nica, Daneț Vasile, Lazar Spătaru, Adam George, Arnauț Dumitru, Lei 1000, Nicolae Căliman.

Așteptăm achitarea abonamentelor pe anul trecut următorii celitori din județul Turda.

24, 25, 54, 71, 75, 80, 83, 100, 519, 523, 528, 531, 532, 534, 539, 541, 543, 1774, 1830, 2347, 2351, 2351, 2389, 2397, 2422, 2700, 2702, 2703, 2704 3298, 306, 3308, 3378, 3379, 3380, 3381, 3385, 3386, 3390, 3393, 3394, 3498, 3499, 3501, 3502, 3504, 3506, 3716, 4090, 4091, 4092, 4093, 4094, 4095, 4096, 4131, 4272, 4273, 4274, 4275, 4276, 4278.

Armele vechi și armele noi

Istoria omenirii ne spune, că oamenii chiar dela începutul lumii s'au războit între ei, ca și când pământul dat lor în stăpânire, nu i-ar fi încăput, nici atunci când ei erau așa de pușini.

Deosebirea dintre războaiele din vechime și cele de acum sunt numai armele. Lăcomia, răutatea și răsunarea au fost și sunt și acum aceleași.

În starea primitivă, oamenii au folosit ca arme ucigătoare: bâta, praștia, arcul, săgeata, și sulita. Trepțat cu născocirile pe cari mintea omului le-au descoperit s'au schimbat și armele. Oamenii, în răutatea lor, au căutat să făurească arme tot mai primejdioase, cu cari să poată nimici pe aproapele lor. Astfel, au eșit la iveală: toporul, sabia, pușca cu cremene și tunurile cu țevi de lemn.

Mai târziu, nici acestea nu i-au mulțumit și au căutat, să le tot îmbunătățească și să le facă cât mai ucigătoare. Spre acest scop, oamenii au folosit toată știința învățaturii.

La început, războaiele se purtau numai pe pământul uscat. Mai târziu, când oamenii sau făcut stăpâni și pe luciul mărilor, au început să se războiască și pe apă. Nu l-au ajuns numai pământul.

Oamenii nu s'au mulțumit nici cu atât. Au căutat să se facă stăpâni și pe văzduh ca și pe adâncimea mărilor. Astfel vedem, că războiul din zilele noastre se poartă pe pământ, în pământ, pe apă, sub apă și în văzduh.

Armele cu cari se poartă acest războiu înfricoșat sunt: puștile, săbiile, revolverele, tunurile, mitralierele, minele, granate aruncate cu mâna, bombe aruncate cu mașina, torpile și bombe zburătoare, rachete luminoase, aeroplane, baloanele, telefonul și telegrafia fără

sărmă. Apoi pe apă: Vapoarele, minele, torpile, submarinele și hidroplanele. Ca ce puștii fac puștile, săbiile, revolverele și sulitele o știm toți. Ele însă nu sunt nici pe departe așa de ucigătoare, ca celelalte arme-mașini, la cari se folosește, nu numai praful de pușcă, ci și dinamită, ecrasită și gazuri înecătoare.

Minele de pe uscat. Soldații pioneri sapă canale pe sub pământ, până la locul unde stă dușmanul, locul de sub dușmani îl umplu cu dinamită și alte materii cari explodează, apoi cu ajutorul scânteilor electrice îi dă foc. Minele acestea explodând fac gropi mari și pustiesc tot ce se află în jurul lor. Gropile servesc apoi ca loc de apărare pentru cei ce le ocupă.

Granatele aruncate cu mâna, sunt așezate pe capătul unui băț scurt, cu care se face aruncarea. Ele sunt cu materii explosive și la explodare se rup în sute de bucăți, omorând și rănind zeci de soldați deodată.

Mitralierele sau pușca cu mașină, descarcă pe minut câte 300—500 gloanțe. Se spune că francezii au mitraliere cari varsă pe minut câte 800 de gloanțe. Ne putem închipui câtă puștii pot să facă armele acestea ucigătoare.

Bombe aruncate cu obuzierele. Acestea sunt construite ca și granatele de mână, sunt însă cu mult mai mari și cu ajutorul obuzierelor, le aruncă la depărtare de 3—4 sute de metri. Acestea fac puștii și mai îngrozitoare.

Torpile și bombe zburătoare. Cele dintâi sunt ca niște țilindre de felurite lungimi, umplute cu materii explosive și cu capse aprinzătoare. Cu puterea obuzierelor le aruncă la mii de metri depărtare, ducând moartea cu ele. Bombele zburătoare sunt provăzute cu niște aripi mici de oțel. Acestea fac ca bomba să cadă pe capsă aprinzătoare, să explodeze și să nimicească tot ce se află în apropierea lor.

Rachete luminatoare. Armele luptătoare se folosesc de întunecul nopților ca să spioneze, să atace pe neașteptate, ori ca să se așeze la un adăpost, de unde ar putea aduce stricăciune și pierire dușmanului.

Împotriva întunecului se folosesc rachetele luminatoare, cari arată pe dușman. Ele sunt făcute din hârtie și au formă lungăreașă, umplute cu praful de magneziu și capsă aprinzătoare. Soldații le așază în țevile puștilor și cu ajutorul patroanelor fără gloanțe, le descarcă în aer, căzând spre pământ luminează în depărtare de 3 până la 500 pași.

Pentru depărtări mai mari, se folosesc bombele luminatoare. Acestea sunt compuse din o mulțime de rachete. Acestea le descarcă în aer cu ajutorul obuzierelor. Se aprind la înălțime mai mare și căzând spre pământ, dau o lumină orbitoare și în mare depărtare.

Mai sunt apoi reflectoarele cu lumină electrică. Unele mici purtate de câte un soldat și altele mari așezate pe cară. Reflectoarele acestea au scăderea, că arată dușmanului locul unde sunt așezate.

Aeroplane, se numesc așa, pentru că ele plutesc pe aer. Mașinăria din care sunt compuse aeroplanele, e pusă în mișcare prin un motor mic, mânat cu benzină. În luntrea în care șede omul, e așezat și motorul, de amândouă părțile are aripi. Aeroplanul cu aripi simple se numește **monoplan**, cel cu aripi duble se numește **biplan**.

Aeroplanele fac în războaie isprăvuri mari. Ele se ridică la înălțimi foarte mari și oamenii din ele văd trupele dușmane, că unde sunt așezate și ce pregătiri fac. Pot să fotografieze și întăriturile dușmanului și să arunce și bombe asupra lor, asupra trupelor, gărilor, magazinelor ș. a. locuri.

Sunt aeroplane în care încap câte 3—4 oameni și o mitralieră. Împotriva aeroplanelor dușmane oamenii au fabricat anumite tunuri, ca împușcându-le să le doborâre jos. Câte odată se văd două sau mai multe aeroplane, cari se iau la luptă între ele. Zburătorii împușcă unii asupra altora și vai de aeroplanul care va fi nimerit dar și mai vai de cei ce șed în el.

Balonul. Oamenii au născocit balonul, înaintea aeroplanului, dar nu l-au putut cârmui după plac. În timpul din urmă s'a aflat modul de cârmuire și pentru balon. Aproape toate puterile mari cari sunt învrăjbite,

(Continuare în numărul viitor.)

Lupta omului cu viața...

Grija de mâncare și îmbrăcăminte

Orice s'ar spune, grija de mâncare e cea mai mare și stăpânește pe toată lumea, — bogat ori sărac, mult ori sălbatec. Deosebirea e doar într'atâta că pe unii numai grija de mâncare îi mai împinge spre mișcare, spre frudă; ea e totul.

Sunt popoare pe care nu le prea roade nici grija de mâncare. Ele trăiesc în ținuturi blagoslovite, în care arborii „ară, samănă și dau rod“. Oamenii numai cuțele, când le e poftă. Acele făpturi sunt însă nenorocite; ele rămân ce au fost dela început, căci grija nu le-a biciuit. Omul primitiv (dela început, fără știință) nu trăiește în condițiuni așa prielnice. Iarna îi strica tot rostul. Trebuia să se gândească la ziua de mâine. De aceea am ajuns noi, din Europa, la starea de civilizație de azi, pe când Bușumanii din Africa au rămas departe de strămoșii primitivi, care s'au lăsat urmele pe țărmul Mediteranei. Primitivii din Europa nu se puteau hrăni numai cu fructe ori cu rădăcini căci nu le aveam întotdeauna la îndemână. Ei trebuie să fi fost și vânători, fie că vânau câprioare și cerbi, fie că prindeau pești cu săgeala ca locuitorii insulelor Andamane. Le trebuia arme, dar și minte ageră să prindă vânatul și altfel decât ucigându-l. Carnea era mai ușor de păstrat ca fructele. Poporul Wedda din Ceilon, unul din cele mai primitive triburi din câte se găsesc pe fața pământului, fac din vânat pastramă și o păstrează într'o scorbură.

Omul începe lupta cu viața

Spre vânat îl împingea pe omul primitiv, chiar apărarea împotriva fiarelor. Nouă ne vine greu a crede că strămoșii noștri puteau să se hrănească cu orice găseau la îndemână. Negrii Bongo mănâncă de toate, se ospătează până și din cadavrele lăsate de vulturi și lei. Negrii australieni, dacă n'au vânat mare, își satură foamea cu șopârle, șerpi, coșai ori termită. Pânțele fereastră n'are, iar foamea dă de-a dreptul.

În niște peșteri din Belgia cimitirele paleolitice, s'au aflat tidve (căpății) de oameni cu semne neîndoioase că au fost zdrobite cu săcurea pe piatră. Ciolanetele sunt arse, ca și animalele cu care se ospătau acești străbuni depărtați. Asemenea urme s'au întâlnit și la Krapina, în Hertegovina.

Nevoia de a se încălzi

Mâncau carnea crudă. Cât nu știau ce e focul n'aveau cum face altfel. Focul a fost pentru ei cea mai de seamă descoperire. Le-a fost trimis de cer prin fulger? Ori vre-o capră neagră asvârlind în goana nebună cu copita o bucată de cremene ce s'a lovit de alta, le-a arătat cum se capătă scânteia? Căutând să sfredelească o bucată de lemn, acesta a început să fumege? Așa se obișnuiește și azi acolo unde chibriturile n'au pătruns ori unde cremenea, amnarul și iasca sunt instrumente greu de găsit.

Cea mai de seamă descoperire a vremii paleolitice, se pierde în întunecul din care a ieșit. Având focul; păstrat sau căpătat de câte ori era nevoie, în chipul cum și Wedda din Ceilon îl capătă. s'a schimbat și felul de hrană. Carnea e mâncată măcar pârpalită, încălzită, dacă ieduțul vânat, nu se frigea „haiducește“, într'o groapă, învălit în spuză cum de altfel face și, poporul Wedda.

Grija de îmbrăcăminte

Pe lângă hrana și foc, a trebuit ca omul să aibă grija de îmbrăcăminte. Nu de rușine, ci de nevoie. Mulți locuitori ai Africii trăiesc goi, din cauza climatei. În regiunea temperată însă, frigul toamnei nu putea fi înlăturat numai prin foc sau prin acoperișul de păr cu care omul primitiv era îmbrăcat dela natură.

Printre uneltele oamenilor primitivi acul și sula sunt cele mai obișnuite ca și răclăitoarea. Pieile animalelor le serveau drept cojoc, iar mafele la început, tortul de in sau de urzică mai târziu, le dădeau așa de cusut.

Câte nu procură natura drept stofă de acoperit goliciunea trupului! Polinezienii se servesc de scoarța unui copac, pe care o bat pânăce o fac moale și se pot înveli cu ea. Fire de împletit deodată, de țesut mai apoi nu dă numai inul ori cânepa cultivată și de Skiși ci și teiul. Papura poate fi lesne împletită. La Sârbi a rămas chiar o tradiție acest soi de haină. Când e seacă îndelungată, o fată, îmbrăcată numai cu o rogojină, joacă și merge din casă în casă ca să o stropască gospodina cu apă pe obraz. Dar pentru clima Europei și mai ales pentru vremea când ghețarii nu se rătrăsese pe vârful munților, de sigur că blana de urs și de lup dădea haina cea mai călduroasă. Cu mult mai târziu intra în obicei împletitura și țesutul de pânză.

INFORMAȚIUNI

ABONAMENTE:

Pe un an	Lei 500.—
Pe o jumătate de an	250.—
Pentru negustori și comercianți	700.—
Instituții și autorități	2500.—
Abonament de sprijin	6000.—

PREȚUL UNUI NUMĂR — LEI 7.—

● **SPRE LUARE AMINTE.** Incunoștințăm pe această cale, că începând cu numărul viitor vom opri trimiteră foii cititorilor cari nu sunt la curent cu plata abonamentului. Ne vedem siliți a lua această măsură, pentru a economisi hârtia și cheltuelile de tipar și pentru a nu lăsa să se prelungească obiceiul unora de a ceti foi „pe de gratis”. Așa dar, începând cu numărul 18, nu vor primi foaia decât aceia cari sunt la curent cu plata abonamentului. Așteptăm, deci, ca înăuntrul acestui termen, restanțierii să-și acopere obligațiile bănești față de foaie, pentru a rămâne și pe mai departe în rândurile abonaților noștri.

● **APELUL M. S. REGINEI MAME ELENA** pentru ajutorarea celor refugiați și evacuați din Nordul Țării, a fost primit cu căldură de inimile creștine cari se grăbesc să-și dea obolul lor. M. Sa Regele Mihai I. a donat un milion și jumătate lei, iar M. S. Regina Elena un milion, Conducătorul Statului un milion, fiind în fruntea listei de subscripție.

● **REVĂRSĂRI DE APE.** În partea de Sud a provinciei Buenos Aires s'au înregistrat ploi torențiale. În regiunile deosebit de atinse Bahia Blanca, Pringlas și Coronel Suarez, unde inundații uriașe au pricinuit pagube mari, sunt deplânși numeroși morți și dispăruți. Guvernul argentinian a dispus ca avioanele militare să aprovizioneze cu alimente populația din regiunile inundate.

● **MARI FURTUNI IN CHINA.** Se anunță că în localitățile Yanghu, Linkwei și Fisiujen din China s'a abătut o groaznică furtună, cum nu s'a mai văzut de sute de ani, producând mari pagube la locuitorii. Autoritățile din provincia Kuangsi unde a avut loc acest dezastru au luat măsurile pentru venirea în ajutorul sinistraților.

● **CUTREMURELE IN TURCIA CONTINUĂ.** Valul de cutremure din Anatolia continuă. Vineri, la ora 4 dimineața, la Dudje, în apropiere de Smirna s'a simțit un puternic cutremur de pământ, care a fost simțit și la Istanbul și a dărâmat 14 case.

● **PENTRU A PREINTÂMPINA INVAZIA ALIATILOR,** în Portugalia vor avea loc manevre mari de primăvară. La aceste manevre vor lua parte armata și legiunea portugheză, însărcinată cu apărarea civilă a țării. Probabil că vor avea loc și exerciții de apărare pasivă la orașe deoarece legiunea cere populației să controleze măsurile de camuflare și să le îmbunătățească.

● **O NOUĂ INVOIALĂ INTRE TURCIA ȘI GERMANIA.** Din Ankara se anunță, că parlamentul turc a aprobat acordul cu un concern german de produse chimice. În baza acestui acord, Turcia primește o importantă cantitate de antebriină, un produs chimic pentru combaterea malariei. În schimb Germania primește opium turcesc. Se crede că valoarea acestui acord se ridică la cinci milioane lire turcești.

● **EXAMENUL DE BACALAUREAT.** Ministerul Culturii Naționale înștiințează pe candidații examenului de bacalaureat că examenul care urma să aibă loc la 24 Aprilie a. c.; se amână pentru o dată ce se va anunța ulterior.

Tipografia „ASTRA” Sibia CENZURAT

ULTIMELE ȘTIRI

Situația politică și militară de peste săptămână

Frontul de răsărit

După ultimele comunicate de războiu, situația pe câmpurile de luptă ar fi următoarea:

În Moldova și Basarabia centrală situația a rămas aproape neschimbată. Spre sud frontul german de baraj care pornește dela Pașcani și merge paralel cu linia ferată care trece prin Iași și peste Prut pe la Ungheni spre Tighina — stabilizat între Prut și Nistru pe masivul Corneștilor până la vărsarea Răutului în Nistru — nu s'a mai schimbat.

Singura regiune în cari s'au petrecut schimbări mari este cea dela răsărit de Nistru, unde trupele germane s'au retras pe un front de aproape 300 km. părăsind Odesa, Ovidiopol, Tiraspol, Duboșari și Grigoriopol. Frontul se află acum aliniat pe Nistru, unde forțele sovietice fac mereu încercări de trecere.

In Crimeea

Centrul de greutate al ofensivei sovietice s'a mutat de Marși în Crimeea, unde Rușii au început un dublu asalt cinspre nord și dinspre est, — ca urmare a ocupării complete a coastei de nord a mării Negre, până la limanul Nistrului.

Atacurile sovietice s'au dat în două locuri: primul se găsea la flancul nord-estic, unde rușii au trecut și prin istmul Sivas, după ce au forțat trecerea Perikopolului, cu forțe puternice, în urma unor luni întregi de pregătire. Se știe că istmul Perikop a fost ocupat de trupele germane la 28 Octombrie 1941.

Al doilea focar se află în regiunea Kerci, oraș care și-a schimbat pentru a 4-a oară stăpânul. Orașul Kerci a fost cucerit de trupele germane la 17 Noiembrie 1941, dar a fost pierdut la sfârșitul lui Decembrie aceluiași an. El a fost din nou cucerit de trupele germane ale șefului von Mannstein la 16 Mai 1942. La 11 Aprilie 1944 el a trecut însă din nou în stăpânirea trupelor sovietice.

În momentul de față luptele se dau la sud de linia Eupatoria-Simferopol-Feodosia, unde trupele germane și române se retrag spre colțul de sud-vest al peninsulei unde se vor da probabil luptele decisive. Este însă ciudat că la operațiunile împotriva Crimeii flota sovietică n'a luat parte, ci numai unități terestre ale marinei roșii.

ULTIMA ORĂ

La Paști, aviația Nord-americană a bombardat orașele București, Ploești, Brașov, Bacău, Galați și Turnu-Severin. Ultimele comunicate de războiu

In ziua de 15 Aprilie 1944

In Crimeea continuă luptele grele cu forțe inamice mult superioare.

In mișcarea de retragere spre sud-vest, au fost evacuate orașele Feodosia și Simferopol.

Pe Nistrul inferior, încercările inamice de a lărgi capetele de pod de pe malul de vest au fost respinse.

Pe restul frontului, nicio acțiune de luptă mai importantă.

In cursul zilei, aviația inamică a executat atacuri de teroare asupra orașelor București și Ploești, producând pagube în cartierele de locuit și victime în populația civilă.

In ziua de 16 Aprilie 1944

In Crimeea, trupele româno-germane au oprit înaintarea inamicului în partea de sud-vest a peninsulei, cauzându-i pierderi importante în care de luptă și aviație.

Pe Nistrul inferior și în regiunea Orhei, rezistența noastră, sprijinită de aviație, a respins mai multe încercări de pătrundere sovietice.

atența trupelor noastre, sprijinită de aviație, a respins mai multe încercări de pătrundere sovietice.

In regiunea nord-est a Iașului, cu ocazia unor atacuri locale, inamicul a suferit pierderi sângeroase. In această regiune și mai la vest, au fost executate truse în cursul luptelor din zilele de 10 și 11 Aprilie 1944:

13 care de luptă inamice, 42 de tunuri anti-aer, o baterie, capturându-se nenumărate arme, armament, tank, munițiuni și material felurit.

Pe restul frontului, nicio acțiune de luptă mai importantă.

In cursul zilei, aviația anglo-americană a executat atacuri de teroare asupra orașelor Turnu-Severin și Brașov, producând pagube în cartierele de locuit și victime în populația civilă.

In ziua de 17 Aprilie 1944

In Crimeea, atacurile inamice au fost sdrolite în fața pozițiilor de rezistență ale trupelor române și germane.

Pe Nistrul inferior, încercările bolșevicilor de a lărgi capetele de pod, precum și acelea de a forma noi capete de pod pe malul de Vest, au dat greș.

In zona nord și nord-vest Iași au fost respinse puternice atacuri ruse, sprijinite de care de luptă.

In cursul zilei de 16 Aprilie 1944, formațiuni de bombardiere inamice au executat atacuri de teroare asupra orașelor Brașov, Turnu-Severin, Bacău și Galați, pricinuind pagube în cartierele de locuit și pierderi în rândurile populației civile.

SPECTACOLE

CORSO prezintă în premieră Capo d'opera germană **PREMIERA IUBIRII** cu Hans Söhnker, Kirsten Heiberg, Rolf Weih, Margot Hielscher, Jurnal nou și complectare.

Mare alegere în tocuri rezervoare

Mont Blanc, Osmia, Hardtmuth, etc.

ATELIER DE REPARAȚIE — PIESE DE SCHIMB

TRIUMPH

Piața Regele Ferdinand Nr. 19

Prețuri ieftine!

Când se va produce invazia

In cercurile conducătoare anglo nord-american se socotește că ultimele atacuri aeriene, nu ar fi decât ceva decât prevestirea apropiatei invazii pe continentul aliaților.

Prinzând de veste, înaltul comandament german a luat toate măsurile pentru a preîntâmpina acest mare pregătit eveniment militar.

Cu alte cuvinte, oștile stau față în față și se pregătesc pentru luptă pe noi fronturi, cari — se crede — vor hotărî soarta acestui războiu.